

43)

Ingalill Hedmark

REGERINGSKANSLIET JUSTITIEDEPARTEMENTET REGISTRATÖREN	
Ink	2017 -01- 09
Dnr	Ju2016/08546/L7

Från: Tiina Kangasniemi <tiina.kangasniemi@saco.se>
Skickat: den 9 januari 2017 11:06
Till: JU L7
Ämne: Ang ju2016/08456/L7
Bifogade filer: 16rem109_SKOL.doc; 16rem109_SSR.docx

Vill härmed meddela att Saco som organisation avstår från att besvara denna remiss.

Följande Saco förbund har svarat på remissen och deras svar biläggs härmed;

Akademikerförbundet SSR samt Sveriges Skolledarförbund.

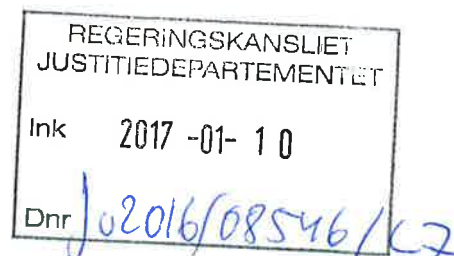

Tiina Kangasniemi

08-613 48 06
tiina.kangasniemi@saco.se

Du följer väl Saco på nätet?
www.saco.se
www.sacobloggen.se
www.twitter.com/akademikerna
www.facebook.se/sverigesakademiker

Justitiedepartementet
Remissvar
103 33 Stockholm

Stockholm 2016-12-21

Utkast till lagrådsremiss: Uppehållstillstånd för studie på gymnasienivå

Justitiedepartementet har gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att via Saco yttra sig över rubricerat betänkande.

Sammanfattning av utkastet till lagrådsremiss

Utkastet föreslår att den ungdom som påbörjat utbildning på gymnasial nivå och som fyllt 17 respektive 18 år ska kunna få ett längre tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) för att avsluta sina gymnasiestudier och söka arbete i sex månader. Förslaget gäller om ungdomen annars skulle ha beviljats ett tillfälligt uppehållstillstånd enligt lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att beviljas uppehållstillstånd i Sverige (den tillfälliga lagen) eller om det finns verkställighetshinder för att det saknas ett ordnat mottagande i hemlandet. Syftet med förslaget är att motivera nyanlända ungdomar till att studera på gymnasiet och på så sätt underlätta deras etablering. Förslaget kompletterar regeln i den tillfälliga lagen att personer under 25 år inte kan beviljas permanent uppehållstillstånd (PUT) utan en avslutad gymnasieutbildning. Utkastet föreslår också en ny tillfällig lag om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå som ska gälla från 20 juli 2019 till 20 januari till 2023 för att möjliggöra för asylsökande ungdomar att avsluta sina gymnasiestudier efter att den tillfälliga lagen (2016:752) upphör. Förändringarna gäller för dem som omfattas av den tillfälliga lagen och ensamkommande barn som ansökt om asyl både innan och efter 24 november 2015 och som saknar ordnat mottagande i hemlandet.

Akademikerförbundet SSR:s kommentar till utkastet till lagrådsremiss

Akademikerförbundet SSR anser i första hand att den tillfälliga lagen (2016:752) ska rivas upp eftersom den bidrar till att splittra familjer och försvårare nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Så länge lagen är kvar är förbundet positivt till att barn och unga ges möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier och söka det arbete i Sverige som kan ge dem PUT. Det är också positivt att utkastet till lagrådsremiss gäller alla former av studier på gymnasial nivå som folkhögskola och kommunal vuxenutbildning. Akademikerförbundet SSR är dock mycket kritiska till förslaget om att familjer till gymnasiestuderande vars skyddsskäl upphört, ska kunna utvisas. Detta förslag bidrar till att skapa ännu fler unga nyanlända som vistas i Sverige utan sina föräldrar. Utkastet ger inga förslag till hur denna grupp ska kunna försörja sig vilket innebär att de kommer att behöva ansöka om boende och försörjning från socialtjänsten. Vid remissmötet den åttonde december uppmärksammade förbundet den här frågan.

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

Föredragande från departementet svarade att eftersom de flesta personer som fått TUT som alternativt skyddsbehövande fortfarande har skyddsskäl som gör att de kommer att få förlängda tillstånd så kommer det inte bli så många ensamma gymnasiestuderande som blir kvar och behöver ansöka om bistånd från socialtjänsten. Akademikerförbundet SSR anser att Sverige inte ska bidra till att splittra familjer och att utkastet därför ska kompletteras så att föräldrar och minderåriga syskon till gymnasiestuderande ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd med samma giltighetstid som den studerandes tillstånd.

Förutsättningarna för att kunna beviljas uppehållstillstånd för gymnasiestudier är att den unge är mellan 17 och 24 år (18 år om hen fått TUT som alternativt skyddsbehövande och skyddsskäl upphört), inte tidigare har fullföljt en gymnasieutbildning och att hen aktivt deltar i utbildningen. En gång per år ska den unge redovisa det aktiva deltagandet genom att till exempel lämna in betygsutdrag. Detta gör skolans personal till en aktiv del av asylprocessen och sätter extra press på den unges studieförmåga. Konsekvenserna av detta finns inte utredda i utkastet. Skälen till att man får stanna i Sverige som ungdom handlar med det här förslaget inte om skyddsbehov utan om skolprestation. Vad händer om den unge till exempel på grund av sjukdom inte kan delta aktivt? Akademikerförbundet SSR menar att den unge bör beviljas tillstånd för resten av studietiden och sex månader utan krav på att bevisa sitt aktiva deltagande till Migrationsverket. Det skulle också bespara Migrationsverkets personal från extra administration.

Slutligen konstaterar Akademikerförbundet SSR att utkastet inte förhåller sig till den långt gångna processen inom EU om införandet av en gemensam asylprocedurförordning. Detta skulle innebära att tidsbegränsade uppehållstillstånd på max ett år blir huvudregel för alla asylsökande utom konventionsflyktingar och kvotflyktingar. Med tanke på att syftet med utkastet till lagrådsremiss är att förbättra förutsättningarna för unga nyanländas etablering och möjliggöra för dem att uppfylla ett av kraven för att få PUT är det anmärkningsvärt att utkastet inte nämner arbetet med en gemensam asylprocedurförordning.

Heike Erkers

Förbundsordförande

Josefine Johansson

Professionsstrateg

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

ju.17@regeringskansliet.se

Stockholm 2016-12-20

Remissvar Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå (Ju2016/08546/L7)

Sveriges Skolledarförbund har beretts möjlighet att lämna remissvar på förslaget till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå. Förbundet kommer att avgränsa sina synpunkter till de delar som berör tillämpningen av lagstiftningen och de effekter den får för de verksamma i skolan och för skolhuvudmannen.

Inledningsvis vill Sveriges Skolledarförbund ifrågasätta det rimliga i att knyta uppehållstillstånd till studieframgång på det sätt som förslagen i utkastet indikerar. Förbundet är allvarligt oroad för den roll som lärare och skolledare förväntas ta i processen gällande beviljande av uppehållstillstånd. Skolledare och lärare riskerar att hamna i mycket svåra etiska dilemman.

Utbildning är en process som bygger på tillit och förtroende mellan eleverna och skolans professioner. Det är, enligt Sveriges Skolledarförbunds uppfattning, varken rimligt eller lämpligt att det blir lärares och skolledares bedömningar av studieaktivitet och studieresultat som ska avgöra om en nyanländ ungdom ska beviljas förlängt uppehållstillstånd eller avvisas ur landet.

Den föreslagna lagstiftningen tycks utgå från att de allra flesta i den grupp som förslagen inriktar sig på klarar att ta sig vidare in på nationellt program efter en kortare tid på ett introduktionsprogram, oftast språkintrödn.

Våra medlemmars samlade erfarenhet är att hög andel av de nyanlända i gymnasieåldrarna har avsevärda svårigheter med vidaregången från introduktionsprogram till nationellt program. En betydande grupp saknar i princip skolbakgrund helt och hållet när de anländer till Sverige. Det är mer regel än undantag att de tillbringar ett flertal år på språkintrödn utan att fullt ut nå godkänt i alla de ämnen som krävs för tillträde till nationellt program. Lagstiftaren behöver ha denna verklighet i åtanke när lagförslaget skrivs.

I utkastet till lagrådsremiss används ett par begrepp som behöver definieras närmare, särskilt mot bakgrund av vad som anförts ovan. Ett sådant begrepp är "aktivt deltagande i en utbildning" som anges som förutsättning för att få förlängt uppehållstillstånd. Enligt vad som framkommit vid ett remissmöte där

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

förslaget presenterades, exemplifierades ”aktivt deltagande” med begreppet betygsutdrag.

Att begränsa redovisningen av aktivt deltagande till enbart utdrag ur betygskatalogen anser Sveriges Skolledarförbundet ställer orimligt höga krav på studietakt och studieförmåga hos flertalet i gruppen nyanlända i gymnasieåldern. Det riskerar även att försätta lärare i etiskt mycket svåra situationer.

Enligt Sveriges Skolledarförbundet är det viktigt att klargöra att ansvaret för allt som rör beslut om uppehållstillstånd/återkallande av uppehållstillstånd åligger Migrationsverket, inte skolan.

I motivtexten till lagförslaget anges att utgångspunkten för bedömning av ”aktivt deltagande” bör vara att det endast är sådan dokumentation som redan finns hos respektive utbildningsanordnare som ska användas. Detta ser Sveriges Skolledarförbundet som en mycket viktig princip att hålla fast vid.

Förbundet avråder bestämt från regleringar som innebär ökad administrativ hantering för lärare och skolledare där syftet med uppgiftsinsamlingen inte är nära kopplad till elevens måluppfyllelse. Det får inte bli lärares eller skolledares skyldighet att rapportera och/eller bedöma studieaktivitet om huvudsyftet med rapporten/bedömningen är Migrationsverkets hantering av uppehållstillstånd.

Sveriges Skolledarförbundet kan också se oklarheter i lagtextens användande av begreppet ”fullföljd gymnasieutbildning”. Det bör definieras tydligare i verkställighetsföreskrifter om lagstiftaren med begreppet ”fullföljd gymnasieutbildning” menar uppnådd gymnasieexamen eller om det är något annat som åsyftas.

Lagförslaget omfattar bara studier i gymnasieskolan och motsvarande skolformer. Det förekommer att nyanlända, som skolplacerats i grundskolan, efter en ny åldersbestämning befinns vara 17 år eller äldre. Sveriges Skolledarförbundet efterfrågar ett klargörande om dessa elever behöver skrivas ut ur grundskolan och in i gymnasieskolan för att kunna komma i fråga för förlängt uppehållstillstånd i enlighet med de nya reglerna.

Slutligen gör lagstiftaren beräkningen att förslaget kommer att medföra ökade kostnader för skolans huvudmän med anledning av fler utbildningsplatser på gymnasial nivå men att detta inte behöver finansieras eftersom kommunen kommer att få framtida kostnadsminskningar för ekonomiskt bistånd för individerna i fråga. Sveriges Skolledarförbundet anser att den kommunala finansieringsprincipen självklart ska gälla och att ökat ansvar som innebär ökade kostnader självklart ska ersättas.

Sveriges Skolledarförbundet vill tvärtom betona att om staten menar allvar med att dessa ungdomar verkligen förväntas komma in och fullfölja studier på nat-

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

ionellt program, så krävs kraftfulla extra satsningar på skolan i form av t.ex. studiehandledning på modersmålet och utbyggd elevhälsa. Regleringen kring fjärrundervisning måste luckras upp för att komma till rätta med bristen på behöriga lärare i t.ex. svenska som andra språk. Parallellt med detta krävs även ökade resurser till den sociala sektorn, exempelvis för utbyggnad av kommunernas ungdomsmottagningar.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledarförbund

Matz Nilsson
Förbundsordförande

